

در گزارشگری فساد باید از گزارش دهندگان حمایت کرد، برای مثال اگر فرد در اداره‌ای مشغول بوده است، پس از افشای فساد، باید مانع از اخراج و آسیب زدن به وی شد تا امنیت روانی و جسمانی وی حفظ شود. همچنین باید از باب انگیزشی برای گزارشگران، پاداشی را به جهت ارائه گزارش فساد در نظر گرفت و آن‌ها را برای انجام این کار تشویق کرد؛ بنابراین می‌توان درصدی از مبلغ گزارش شده را برای این افراد در نظر گرفت.

لازم است قانون جامع گزارشگری فساد به تصویب برسد و در آن نحوه حمایت از گزارشگران معین شود تا گزارشگران، با آرامش خاطر به گزارش فساد بپردازند و حمایت‌های لازم را دریافت کنند. همچنین لازم است سامانه‌ای در جهت دریافت گزارش فساد و مدارک آن طراحی شود که حتی نیازی به ثبت نام و مشخصات گزارشگر نیز نباشد و فرد تنها گزارش فساد و مدارک را بارگذاری کند. همچنین باید ذیل سازمان بازرسی دفتر گزارشگری فساد ایجاد شود و به حمایت خاص تراز گزارشگرانی بپردازد که برای آنان از سمت مفسدان مشکلاتی ایجاد شده است.

۲. لزوم فعال کردن نقش نظارتی سازمان بازرسی به عنوان بازوی نظارتی قوه قضائیه

طبق اصل ۱۷۴ قانون اساسی، بر اساس حق نظارت قوه قضائیه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری سازمانی به نام سازمان بازرسی کل کشور زیر نظر رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌گردد. حدود اختیارات و وظایف این سازمان را قانون تعیین می‌کند.

با توجه به ظرفیت گسترده این سازمان مبنی بر نظارت حسن اجرای امور و اجرای صحیح قوانین، سامان مذکور می‌تواند از وقوع بسیاری از جرائم جلوگیری کند و به صورت پیشینی و قبل از وقوع جرم و فساد نظارت‌های خود را اعمال و از رخداد جرم جلوگیری نماید، نه اینکه تنها بعد از وقوع جرم و به صورت پسینی و منفعل به نظارت و حسابرسی اکتفا کند.

بنابراین وظیفه سازمان، نظارت بر حسن اجرای امور و قوانین به معنای دقیق کلمه است و در این مسیر باید با آینده‌پژوهی جرائم و مفاسد طبق شرایط روز مانند شرایط اقتصادی، نظارت

فعال داشته باشد تا میزان جرائم به حداقل برسد؛ اما در حال حاضر نظارت‌ها به خوبی از سمت سازمان و ارکان تابع آن اعمال نمی‌شود و خسارت‌های بزرگی بر بیکره اقتصادی کشور وارد می‌شود؛ مانند عدم نظارت بر عملکرد خودروسازی‌ها و خصوصی‌سازی‌ها بالأخص شرکت‌های خصوصی مهم مانند خصوصی‌سازی تراکتورسازی تبریز و شرکت هیپکو اراک و شرکت نیشکر هفت‌تپه و شرکت کشت و صنعت مغان و ... که تبعات آن باعث ایجاد بحران‌های اقتصادی و سیاسی و اجتماعی می‌شود.

از دیگر موارد در این زمینه، عدم نظارت جدی بر عملکرد بانک‌های دولتی و خصوصی و مؤسسات اعتباری است که یکی دیگر از محمل‌های فساد است. البته راجع به نظارت قوه قضائیه بر عملکرد بانک‌های خصوصی اختلاف نظر هست و طبق دید غالب این بانک‌ها غیرقابل بازرسی هستند و در باب نظارت‌پذیری یا نظارت‌ناپذیری این نهادها اختلاف حقوقی وجود دارد. این موارد و موارد بسیاری دیگر نشان دهنده

۹۹ با توجه به ظرفیت گسترده این سازمان مبنی بر نظارت حسن اجرای امور و اجرای صحیح قوانین، سامان مذکور می‌تواند از وقوع بسیاری از جرائم جلوگیری کند و به صورت پیشینی و قبل از وقوع جرم و فساد نظارت‌های خود را اعمال و از رخداد جرم جلوگیری نماید، نه اینکه تنها بعد از وقوع جرم و به صورت پسینی و منفعل به نظارت و حسابرسی اکتفا کند. ۶۶

گلوگاه‌های فساد است که به صورت برجسته خود را نشان می‌دهد؛ اما اقدامات کافی جهت جلوگیری از این موارد انجام نشده است.

بنابراین سازمان بازرسی با ارتباط با نهاد متولی نظارتی خاص خود نهادها و ارتباط با نهادهایی چون وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه و نیروی انتظامی، می‌تواند جهت پیشبرد اهداف خود از ظرفیت آن‌ها استفاده و از وقوع جرم به صورت سازمان یافته جلوگیری کند.

۳. لزوم ساماندهی و مدیریت فعالیت‌های بازیگران بازار خدمات قضایی و حقوقی

کنشگران مختلفی چون قضات و وکلا و کارشناسان رسمی و مشاوران در بازار خدمات حقوقی و قضایی ارائه خدمت می‌کنند. در برخی از این حوزه‌ها مشکلاتی وجود دارد که لازم است دستگاه قضایی به عنوان متولی اصلی این حوزه آن‌ها را برطرف کند.

در باب قضات لازم است قوه قضائیه بر عملکرد آنان به صورت مستمر نظارت کند البته نظارتی که برخلاف استقلال قضایی قاضی نباشد. در این جهت قوه باید با پایش خدمات ارائه شده به مراجعین و نظرسنجی کیفیت آن نحوه ارائه خدمات را به مراجعین بررسی کند و ارتقا یا عدم ارتقای قضات بر اساس این بررسی‌ها باشد تا اصل شایسته‌سالاری رعایت شود و انگیزه‌ای برای فعالیت بهتر در این حوزه برای قضات ایجاد گردد. همچنین دستگاه قضایی باید قواعد و مقررات مناسبی برای جذب قضات دارای صلاحیت، به صورت پیشینه در دستگاه قضایی جهت کاهش پرونده‌های کیفری تدوین کند.

بازیگران دیگر بازار خدمات قضایی و حقوقی، وکلا هستند. در حال حاضر دو نهاد متولی اعطای پروانه وکالت هستند. مرکز وکلای قوه قضائیه و کانون وکلای دادگستری.

مرکز وکلای قوه قضائیه در برنامه سوم توسعه پیش‌بینی و تأسیس شد که بازار خدمات حقوقی دارای رقابت‌پذیری بیشتری باشد و قیمت خدمات حقوقی در این بازار کاهش پیدا کند تا افراد بیشتری از خدمات حقوقی بهره ببرند و در نهایت میزان تضییع حقوق مردم به واسطه عدم دسترسی به وکلا و گران بودن ارائه خدمات توسط وکلا تعدیل شود.

همچنین مدیریت نهاد وکالت توسط دو نهاد از جهت مدیریتی صحیح نیست و باید طرحی جامع جهت سامان‌دهی این نهاد در کشور تدوین شود و یک نهاد جدید ایجاد شود یا یکی از این دو نهاد در نهاد دیگر ادغام شود؛ بنابراین لزوم یکسان‌سازی نهاد کانون وکالت و نهاد مرکز وکلا با مشارکت هر دو نهاد و تدوین لایحه جامع وکالت امری ضروری است تا این خدمت به صورت سازمان‌دهی شده ارائه شود.

دیگر بازیگران عرصه خدمات حقوقی